

Ratno iskustvo i tegobe izazvane ratom u Bosni i Hercegovini osam godina nakon rata

Gerd Inger Ringdal, Kristen Ringdal, Albert Simkus

CMJ 2008;49:75-87

Cilj Utvrditi odnos između ratnog iskustva i tegoba izazvanih ratom u Bosni i Hercegovini.

Postupci Istraživanje je provedeno krajem 2003. na reprezentativnom uzorku od 3313 sudionika. Usmeni intervju sadržavao je 15 čestica o tegobama uzrokovanim ratom i 24 čestice o ratnom iskustvu. Iz tih čestica razvili smo Ljestvicu tegoba uzrokovanih ratom (*War-Related Distress Scale*), Ljestvicu izravnog ratnog iskustva (*Direct War Experiences Scale*), i Ljestvicu neizravnog ratnog iskustva (*Indirect War Experiences Scale*). Rabili smo regresijsku analizu kako bismo ispitali odnos između tegoba uzrokovanih ratom i varijabli vezanih uz ratno iskustvo, pritom kontrolirajući niz drugih varijabli.

Rezultati Gotovo polovina sudionika nije prijavila niti jedan simptom tegoba povezanih s ratom, dok je oko 13% sudionika prijavilo 7 ili više simptoma. Izravno ratno iskustvo imalo je značajan utjecaj na tegobe izazvane ratom čak i osam godina nakon rata, dok neizravno ratno iskustvo nije imalo značajan utjecaj na tegobe izazvane ratom. Bračno stanje je ublažavalo tegobe uzrokovane ratom, dok ih je veličina kućanstva pogoršavala.

Zaključak Izravno iskustvo ima dugotrajni traumatični utjecaj na znatan broj stanovnika Bosne i Hercegovine.